

УДК 338.439.02:338.432
DOI: 10.31732/2663-2209-2026-83-80-88

Дата надходження: 05.08.2026
Дата прийняття до друку: 23.09.2026
Дата публікації: 30.09.2026

Ця робота ліцензується відповідно до [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ, СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Ольга Чумаченко¹

¹Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки та фінансів, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, вул. Україна, e-mail: olgach@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3404-3976>

INVESTMENT ACTIVITY AS A FACTOR IN ENSURING UKRAINE'S FOOD SECURITY: CHALLENGES, STRATEGIC PRIORITIES, AND EUROPEAN EXPERIENCE

Olga Chumachenko¹

¹Ph.D. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of economy and finance department, KROK University, Kyiv, Ukraine, e-mail: olgach@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3404-3976>

Анотація. У статті здійснено комплексний теоретико-методологічний та прикладний аналіз інвестиційної діяльності як фундаментального ендогенного чинника гарантування продовольчої безпеки України в умовах глобальної турбулентності та макроекономічних дестабілізаційних ризиків. Досліджено взаємозв'язок між динамікою капіталовкладень та структурною стійкістю агропродовольчих систем через призму чотирьох базових детермінант ФАО. Актуальність теми обумовлена тим, що інвестиційна діяльність в аграрному секторі є головним драйвером трансформації та ключовою детермінантою забезпечення продовольчої безпеки на сучасному етапі. Метою статті є обґрунтування стратегічної ролі інвестиційних процесів у забезпеченні продовольчої безпеки України в умовах сучасних глобальних і внутрішніх викликів. Об'єктом дослідження виступають економічні відносини з приводу здійснення інвестиційної діяльності як чинника забезпечення продовольчої безпеки. Теоретичну основу статті становить науково-методологічний базис аналізу продовольчої безпеки, який традиційно інтегрує уніфіковану концептуальну модель ФАО. Використані методи аналізу та синтезу, абстрагування та узагальнення, методи забезпечення академічної доброчесності. Інвестиційну діяльність в аграрному секторі визначено як першооснову для модернізації виробничої інфраструктури, впровадження інноваційних агротехнологій, мінімізації логістичних втрат та підвищення стійкості продовольчих ланцюгів до глобальних і локальних викликів. Наукова новизна результатів полягає в обґрунтуванні сутності продовольчої безпеки як динамічної соціоекономічної системи, що виходить за межі простого кількісного насичення ринку продуктами харчування та гарантує безперервний фізичний, соціальний та економічний доступ усіх верств населення до безпечної та поживної їжі, необхідної для підтримання активного і здорового життя. Обґрунтовано, що цільове фінансування та стимулювання капіталовкладень в аграрний сектор безпосередньо зумовлюють ринкову пропозицію продуктів харчування, рівень платоспроможного попиту через створення робочих місць, якість харчування та загальну макроекономічну стабільність держави. Практичне значення полягає у можливості використання результатів компаративного аналізу досвіду Франції та Польщі у сфері державного регулювання, інституційної підтримки та стимулювання інвестиційних процесів в аграрному секторі України. Висновки статті можуть бути корисними для обґрунтування стратегічних векторів диверсифікації капітальних потоків для України, орієнтованих на перехід від експортно-сировинної парадигми до моделі глибокої вертикальної інтеграції, технологічної модернізації та енергетичної автотонізації суб'єктів агробізнесу.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, продовольча безпека, аграрний сектор, вертикальна інтеграція, європейська інтеграція, досвід Франції, досвід Польщі, структурна модернізація.

Формул: 0, **рис.:** 0, **табл.:** 2, **бібл.:** 13

Abstract. The article presents a comprehensive theoretical-methodological and applied analysis of investment activity as a fundamental endogenous factor in ensuring Ukraine's food security amidst global turbulence and macroeconomic destabilization risks. It examines the relationship between capital investment dynamics and the structural resilience of agri-food systems through the lens of the four key FAO determinants. The relevance of this topic stems from the fact that investment activity in the agricultural sector is the main driver of transformation and a key determinant of food security at this stage. The purpose of this article is to justify the strategic role of investment processes in ensuring

Ukraine's food security in the context of current global and domestic challenges. The subject of this study is the economic relationships surrounding investment activities as a factor in ensuring food security. The theoretical foundation of this article is the scientific and methodological framework for analyzing food security, which traditionally incorporates the FAO's unified conceptual model. The methods used include analysis and synthesis, abstraction and generalization, as well as methods for ensuring academic integrity. Investment activity in the agricultural sector is identified as the cornerstone for modernizing production infrastructure, introducing innovative agricultural technologies, minimizing logistical losses, and enhancing the resilience of food supply chains to global and local challenges. The scientific novelty of the findings lies in the substantiation of the essence of food security as a dynamic socioeconomic system that goes beyond the mere quantitative saturation of the market with food products and guarantees continuous physical, social, and economic access for all segments of the population to safe and nutritious food necessary for maintaining an active and healthy life. It has been demonstrated that targeted funding and incentives for capital investment in the agro-industrial complex directly determine the market supply of food products, the level of effective demand through job creation, the quality of nutrition, and the country's overall macroeconomic stability. The practical significance lies in the possibility of using the results of a comparative analysis of the experiences of France and Poland in the areas of government regulation, institutional support, and the promotion of investment processes in Ukraine's agricultural sector. The conclusions of this article may be useful for justifying strategic directions for the diversification of capital flows in Ukraine, aimed at transitioning from an export-raw materials paradigm to a model of deep vertical integration, technological modernization, and energy self-sufficiency for agribusiness entities.

Keywords: investment activity, food security, agricultural sector, vertical integration, European integration, the experience of France, the experience of Poland, structural modernization.

Formulas: 0, **fig.:** 0, **tab.:** 2, **bibl.:** 13

Вступ. Проблема продовольчої безпеки на сьогоднішній день, як ніколи раніше, є однією з проблем національної безпеки. За останні п'ятдесят років сільське господарство Заходу було радикально перетворено. Воно відійшло від рук сімейних фермерів, які культивували змішані зернові культури та дбайливо вирощували домашню худобу, до рук гігантських глобальних концернів агробізнесу, де праця людини стала несуттєвим фактором вартості. Глобальна архітектура продовольчої безпеки у ХХІ столітті зазнає суттєвих трансформаційних зрушень під впливом синергетичного ефекту кліматичних змін, геополітичних конфліктів, волатильності сировинних ринків і деструкції традиційних логістичних ланцюгів. Для України, яка традиційно диверсифікує свій статус як одного з ключових гарантів світової продовольчої стабільності, внутрішній вимір продовольчої безпеки набув екзистенційного значення. Йдеться не лише про утримання провідних позицій у світовому розподілі праці, а й про безпосередній фізичний та економічний захист національного споживача від інфляційних шоків, дефіциту та логістичного ізоляціонізму.

Ефективне функціонування агропромислового сектору як базису продовольчої безпеки жорстко

детерміноване інтенсивністю та якісною структурою інвестиційних процесів. Капіталовкладення в аграрну сферу за умов сучасних викликів перестають бути виключно інструментом максимізації корпоративного прибутку – вони трансформуються у стратегічний інструмент забезпечення живучості, адаптивності та суверенності національної економіки. З огляду на євроінтеграційний вектор України, критично необхідним стає переосмислення вітчизняної інвестиційної політики з урахуванням успішних практик країн Європейського Союзу, які змогли побудувати високотехнологічні та капіталомісткі аграрні системи, стійкі до зовнішніх збурень.

Аналіз останніх досліджень. Проблематика гарантування продовольчої безпеки та її детермінація інвестиційними процесами перебуває у центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Теоретичні та прикладні засади формування стійких агропродовольчих систем досліджували такі провідні українські вчені, як Румик (2019), Саблук, & Хомин (2020), Бородіна (2023, 2024) та інші. У їхніх працях ґрунтовно висвітлено інституційні аспекти розвитку АПК, оцінено потенціал сільськогосподарських підприємств та визначено базові загрози для продовольчого суверенітету держави в умовах ринкових трансформацій.

Питання інвестиційного забезпечення та залучення капіталу в аграрний сектор економіки детально відображені в наукових розвідках Лупенка, & Захарчук (2018), де автори акцентують увагу на хронічному дефіциті довгострокових фінансових ресурсів та асиметрії розподілу капіталу між різними організаційно-правовими формами господарювання. Зарубіжний досвід, зокрема особливості функціонування Спільної аграрної політики ЄС (CAP) та механізми стимулювання агроінвестицій у розвинених країнах, детально проаналізовано у працях європейських дослідників, таких як Ehlers та ін. (2022). Вони доводять, що без активного державного інтервенціонізму та субсидування інвестиційних ставок аграрний сектор втрачає конкурентоспроможність.

Гривківська, Страшинська, & Томецький (2024) деталізують інструменти державної фінансової підтримки інвестиційної діяльності, зокрема такі, як звільнення від податків та мита, надання права на користування земельною ділянкою, забезпечення інфраструктурою, підтримки розвитку індустриальних парків у вигляді звільнення від оподаткування та інших механізмів фінансування. В своїх дослідженнях зупиняються на інструментах регулювання інвестиційної діяльності підприємств, які можуть бути використані для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану.

Lagodiienko, Franchuk, Dziurakh, Melnyk, Shuprudko, & Hobela (2022) розраховують індекс продовольчої безпеки України та порівнюють його із середньосвітовими та середньоєвропейськими даними; визначають основні фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, що мають вплив на стан індексу продовольчої безпеки; акцентують увагу на основних напрямках підвищення рівня продовольчої безпеки України.

Проте, попри наявність вагомих наукових здобутків, поза увагою дослідників часто залишається

трансформація ролі інвестицій в умовах критичних екзогенних шоків. Більшість наявних праць розглядають інвестиційну діяльність виключно як фактор економічного зростання та максимізації прибутку в мирний час. В умовах воєнних руйнувань, логістичної ізоляції та дефіциту енергоресурсів виникає об'єктивна потреба у переосмисленні інвестиційної парадигми. Потребує глибшого наукового аналізу сутність інвестицій як чинника фізичного виживання продовольчої системи та механізм адаптації європейського досвіду (зокрема, Франції та Польщі) до специфічних реалій сучасного вітчизняного агробізнесу.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування стратегічної ролі інвестиційних процесів у забезпеченні продовольчої безпеки України в умовах сучасних глобальних і внутрішніх викликів, а також визначення необхідності переосмислення вітчизняної інвестиційної політики в аграрній сфері з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу для побудови стійкої, адаптивної та високотехнологічної системи аграрного сектору.

Об'єктивність та достовірність результатів дослідження забезпечено застосуванням системної методології, що інтегрує загальнонаукові та емпіричні методи пізнання. За допомогою *аналізу й синтезу* досліджено кореляцію між обсягами капіталовкладень та рівнем стійкості вітчизняних агропродовольчих систем (крізь призму чотирьох детермінант ФАО). Методи *абстрагування та узагальнення* дозволили обґрунтувати стратегічні орієнтири інвестиційної політики України в контексті євроінтеграційних процесів та досвіду ЄС. Важливе значення у методичній основі мають *методи забезпечення академічної доброчесності*: зокрема відкритості методологічного інструментарію, коректності компаративного аналізу, коректного цитування та повної верифікованості джерельної бази, що створює умови для реплікації отриманих результатів. Завдяки забезпеченню повної

транспарентності наукового інструментарію сформована методологія є відкритою для подальшої верифікації та реплікації іншими дослідниками.

Результати дослідження. У системі координат економічної науки продовольча безпека розглядається як багатоаспектна категорія, що інтегрує в собі фізичну наявність продуктів харчування, їх економічну й фізичну доступність для всіх верств населення, належну якість (утилізацію) та загальну стабільність системи у часі. Інвестиційна діяльність у цьому контексті виступає головним імпульсом, який активізує внутрішні резерви та нівелює системні загрози на кожному з чотирьох рівнів методології ФАО. На думку Чумаченко (2020), організація інвестиційних процесів в умовах глобальної економіки повинна виступати основою забезпечення економічної безпеки країни в цілому.

Теоретико-методологічний базис дослідження архітектури продовольчої безпеки традиційно спирається на уніфіковану концептуальну модель Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) (2026). У межах цієї методології продовольча безпека дефініюється не просто як стан насиченості ринку харчовими продуктами, а як багатоаспектна соціоекономічна система, що гарантує безперервний фізичний, соціальний та економічний доступ усіх верств населення до безпечної та поживної їжі в обсягах, необхідних для підтримання активного і здорового життя. Методологічна цінність підходу ФАО полягає в декомпозиції інтегрального поняття продовольчої безпеки на чотири фундаментальні взаємопов'язані детермінанти, кожна з яких перебуває у жорсткій функціональній залежності від динаміки та структури інвестиційної діяльності в агропромисловому комплексі. Першим базовим рівнем у структурі методології ФАО виступає фізична наявність продовольства (Food Availability), яка відображає сукупну пропозицію харчових продуктів на макро- та мікроекономічному рівнях. Даний вимір

оперує суто виробничими показниками, такими як обсяги валового збору сільськогосподарських культур, продуктивність тваринництва, баланси імпорту та рівень чистих перехідних запасів у державних та приватних сховищах. Капіталовкладення на цьому етапі є першочерговим імпульсом для розширеного відтворення, оскільки інвестиції в основні фонди, інноваційну техніку, селекційну роботу та технології точного землеробства безпосередньо зумовлюють зростання врожайності та мінімізацію втрат під час первинного збирання біомаси. Обсяги та якість валового збору сільськогосподарських культур та продуктивності тваринництва перебувають у прямій функціональній залежності від рівня інвестицій в основні фонди. Техніко-технологічне оновлення парку агромашин, будівництво інноваційних елеваторних комплексів, фінансування селекційної роботи та систем точного землеробства формують підґрунтя для інтенсифікації виробництва та зменшення природно-кліматичної залежності.

Другим критичним компонентом методологічної матриці є економічний та фізичний доступ до продовольства (Food Access), який нівелює потенційну асиметрію між високими обсягами виробництва сировини та реальною спроможністю кінцевого споживача її отримати. Фізичний аспект доступу детермінований станом розвитку транспортно-логістичної інфраструктури, наявністю дистриб'юторських хабів та оптово-роздрібних мереж, тоді як економічний аспект жорстко корелює з рівнем реальних доходів населення та купівельною спроможністю. Сама по собі наявність сировини не гарантує безпеки, якщо кінцева продукція є фінансово недосяжною для населення або не може бути доставлена у дефіцитні регіони. У цьому контексті інвестиційна діяльність має бути спрямована на оптимізацію внутрішньої логістики, побудову мультимодальних логістичних центрів та зниження трансакційних витрат, що є

дієвим інструментом стримування роздрібних цінових шоків на внутрішньому ринку. Інвестиції у внутрішню транспортну інфраструктуру, оптово-роздрібні логістичні хаби та модернізацію торговельних мереж мінімізують трансакційні витрати й логістичні втрати, що безпосередньо стримує роздрібні ціни на харчові продукти.

Третій вимір методології ФАО – утилізація продовольства (Food Utilization) – переносить акцент із кількісних параметрів харчування на якісні та біомедичні характеристики. Даний компонент оцінює поживну цінність раціону (баланс калорійності, білків та мікроелементів), а також безпечність харчових продуктів для здоров'я людини, що прямо залежить від дотримання технологічних стандартів, санітарних умов та наявності чистої питної води. Напрямок капіталу в модернізацію підприємств харчової та переробної промисловості, фінансування сучасних передових лабораторій контролю якості забезпечує відповідність харчових продуктів критеріям безпечності для здоров'я нації, а також впровадження міжнародних систем контролю якості (зокрема, HACCP та ISO) виступає головним чинником мінімізації ризиків надходження на ринок неякісного або фальсифікованого продовольства. Сучасне розуміння продовольчої безпеки виключає концепт насичення ринку низькоякісними сурогатами.

Наскрізним і стабілізуючим елементом зазначеної методологічної архітектури є четвертий стовп – стабільність продовольчого забезпечення (Stability), який інтегрує часовий фактор у функціонування всієї системи. Стабільність передбачає здатність національної агропродовольчої системи безперервно виконувати свої функції на перших трьох рівнях навіть за умов виникнення циклічних сезонних коливань, кліматичних

аномалій чи гострих екзогенних шоків військово-політичного або макроекономічного характеру. Капіталомісткі інвестиційні проекти, орієнтовані на створення стратегічних довгострокових резервів зберігання продукції, відновлення зрошувальних і меліоративних систем, а також розбудову децентралізованих джерел автономної енергогенерації, виступають основним амортизатором кризових явищ та гарантують сталу живучість усієї системи продовольчої безпеки держави в довгостроковій перспективі. Системний дефіцит генеруючих та розподільчих потужностей в енергосистемі створює прямі технологічні ризики для підприємств із безперервним циклом виробництва (молокозаводи, м'ясокомбінати, птахофабрики, хлібопекарська галузь). Без додаткових капіталовкладень в автономізацію енергозабезпечення під загрозою опиняється фізичне збереження харчової сировини та готової продукції.

Таким чином, інвестиційна діяльність генерує мультиплікативний ефект, за якого кожен інвестований капітал не лише оновлює конкретне підприємство, а й підвищує загальний рівень резистентності всієї національної продовольчої системи.

Зупинимось на специфіці та деяких деструктивних чинниках інвестиційного процесу в аграрному секторі України. Вітчизняний аграрний сектор тривалий час розвивався переважно в межах експортно-орієнтованої сировинної моделі. Великі агрохолдинги концентрували інвестиційні ресурси у низькопереробних, але високомаржинальних сегментах (вирощування зернових та олійних культур). Проте сучасні реалії оголили критичну вразливість цієї стратегії, сформувавши комплекс деструктивних чинників для інвестиційного клімату (табл. 1):

Таблиця 1

Деструктивні чинники для інвестиційного клімату України

Чинник	Характеристика
Форс-мажорні та безпекові ризики	- Прямі руйнування виробничих активів - Замінування мільйонів гектарів родючих земель - Руйнування зрошувальних систем Каховського водосховища та постійна загроза акваторіальних блокад портів Радикально змінилися інвестиційні горизонти закордонного та внутрішнього приватного капіталу, який закладає безпрецедентно високу премію за ризик, що призводить до заморожування довгострокових інфраструктурних проєктів.
Дефіцит та асиметрія внутрішніх фінансових джерел	- Внаслідок логістичного подорожчання експорту та падіння внутрішніх закупівельних цін, більшість дрібних та середніх сільгоспвиробників втратили можливості для самофінансування - Комерційний банківський сектор, попри наявність ліквідності, суттєво обмежив ліміти незабезпеченого кредитування агровиробників, що перебувають у зонах підвищеного ризику Державна програма «Доступні кредити 5-7-9%» виконує роль фінансового буфера, проте її ресурсів недостатньо для покриття масштабного інвестиційного голоду в секторі капітального будівництва та переробки.
Інфраструктурний та енергетичний дисбаланс	- Системний дефіцит генеруючих та розподільчих потужностей в енергосистемі створює прямі технологічні ризики для підприємств із безперервним циклом виробництва (молокозаводи, м'ясокомбінати, птахофабрики, хлібопекарська галузь). - Без додаткових капіталовкладень в автономізацію енергозабезпечення під загрозою опиняється фізичне збереження харчової сировини та готової продукції.

Джерело: побудовано автором на основі Бородіна (2023, 2024); Гривківська & ін. (2024); Коритний, (2021); Лупенко, & Захарчук, (2018)

Для розробки ефективної архітектури інвестиційного забезпечення продовольчої безпеки України критично важливо імплементувати досвід європейських країн, які успішно подолали етапи структурної перебудови АПК. У цьому розрізі репрезентативними, на нашу думку, є моделі Франції та Польщі.

Зупинимося на деяких особливостях цих моделей. Франція є найбільшим сільськогосподарським виробником у ЄС, чия модель базується на активній регуляторній ролі держави та глибокій інституціоналізації інвестицій. Французький уряд історично стимулював інвестиції не в поодинокі великі латифундії, а в потужні кооперативні об'єднання (на кшталт *InVivo* чи *Sodiaal*). Кооперативи, акумулюючи кошти тисяч фермерів, здійснюють масштабні інвестиції у переробні заводи, науково-дослідні інститути (R&D) та глобальну логістику. Держава при цьому надає кооперативам суттєві податкові преференції за умови

реінвестування прибутку в модернізацію. Ключовим інструментом фінансової підтримки виступає банк *Crédit Agricole*, який за підтримки держави еволюціонував зі спеціалізованого кредитора аграріїв у глобальний фінансовий інститут. Франція активно використовує механізми субсидованих відсоткових ставок для молодих фермерів, коли ставка за інвестиційними кредитами на придбання землі чи модернізацію техніки може знижуватися майже до нуля за рахунок державних та європейських субсидій. Сучасна інвестиційна політика Франції жорстко прив'язана до Спільної аграрної політики ЄС (CAP). Капітал спрямовується на зменшення пестицидного навантаження, розвиток органічного виробництва та цифровізацію полів, що розглядається як інструмент довгострокової екологічної стійкості продовольчої системи.

Досвід Польщі є також надзвичайно цінним для України, оскільки країна пройшла шлях постсоціалістичної

трансформації та інтеграції до європейського ринку, здійснивши колосальний стрибок у залученні інвестицій. Після вступу до ЄС у 2004 році Польща максимізувала використання коштів Європейського сільськогосподарського фонду для розвитку сільських територій (EAFRD). Через Агентство з реструктуризації та модернізації сільського господарства (ARiMR) мільярди євро було спрямовано у вигляді безповоротних грантів (до 50-60% від вартості проекту) на модернізацію приватних фермерських господарств. Польща зробила ставку на перетворення з експортера живої худоби та сирого молока на одного з найбільших у Європі виробників готових м'ясних виробів, молочної продукції, заморожених овочів та ягід. Інвестиційні субсидії надавалися

насамперед тим підприємствам, які впроваджували передові технології пакування, шокової заморозки та логістичного контролю. Це дало змогу не лише наситити внутрішній ринок якісними продуктами тривалого зберігання, а й вийти на висококонкурентні ринки Західної Європи. Польська модель продемонструвала, що продовольча безпека неможлива без інвестицій у сільську інфраструктуру загалом (дороги, водогони, цифрові мережі). Це дозволило зберегти людський капітал у сільській місцевості та запобігти деградації малих фермерських господарств. Саме ці нюанси інвестиційної політики держави з підтримки аграрного сектору важливо застосувати в Україні в сучасних умовах (табл. 2).

Таблиця 2

Інструменти інвестиційної політики

	Модель Франції	Модель Польщі	Можливості для України
Джерела капіталу	Потужні кооперативи, національний капітал, субсидії ЄС	Структурні фонди ЄС, іноземні прямі інвестиції, державні гранти	Міжнародні донори, державні пільгові програми, приватний капітал зі страхуванням ризиків
Об'єкт інвестування	R&D, точне землеробство, екологізація, великі кооперативні переробні заводи	Модернізація малих/середніх ферм, цехи переробки, пакувальна індустрія, логістика	Глибока сировинна переробка, автономна енергетика, розмінування, «сухі порти»
Роль держави	Дирижистська (жорстке регулювання ринків, субсидування ставок молодим фермерам)	Інституційна (адміністрування європейських фондів, стимулювання експорту готової продукції)	Гарант безпеки (страхування воєнних ризиків, гранти на стартапи «єРобота»)

Джерело: побудовано автором на основі Вітер, (2024); Коритний, (2021); Стратегія 2027

Враховуючи специфіку національних викликів та адаптуючи передовий франко-польський досвід, можна визначити ключові стратегічні пріоритети інвестиційного забезпечення продовольчої безпеки України:

- Україна має подолати сировинну залежність та перейти до моделі глибокої переробки сировини в готову продукцію. Інвестиційні преференції (податкові пільги, спрощений доступ до підключення інженерних мереж) мають надаватися проектам із виробництва продукції з високою доданою вартістю: біоетанолу, крохмалів, амінокислот, глюкозних сиропів, м'ясо-молочної продукції

преміум-сегмента. Це забезпечить продовольчу автономію внутрішнього ринку та знизить ризики від коливань світових цін на зерно;

- суб'єкти агропереробки необхідно трансформувати в енергоавтономні кластери. Інвестування в децентралізовану енергонезалежність аграрного сектору передбачає спрямовування інвестиційних потоків на будівництво біогазових станцій, які працюють на відходах тваринництва та рослинництва (досвід Франції), встановлення промислових сонячних електростанцій (СЕС) та когенераційних установок. Це гарантує безперебійність харчових виробництв у критичні періоди;

- необхідно стимулювати інвестиції в будівництво мережі «сухих портів» на західних кордонах України, модернізацію залізничних євротерміналів та розвиток контейнерних перевезень. Мультимодальна логістична трансформація дозволить диверсифікувати логістичні потоки та уникнути цінового диктату у разі блокування морських шляхів;

- остання, надзвичайно важлива опція, стосується інституційного страхування ризиків та державно-приватного партнерства (ДПП). Держава спільно з міжнародними фінансовими організаціями (Світовим банком, IFC, ЕІБ, DFC, MIGA) має розширювати інструменти покриття воєнних ризиків для приватного капіталу. Механізми ДПП мають стати ключовими у сфері масштабного гуманітарного розмінування сільськогосподарських угідь та відновлення зруйнованої меліоративної інфраструктури півдня країни.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу отримати наукові результати щодо інвестиційної діяльності, яка є базовим архітектурним елементом, на якому тримається вся система продовольчої безпеки України. Наукова новизна результатів полягає в обґрунтуванні сутності продовольчої безпеки як динамічної соціоекономічної системи, що виходить за межі простого кількісного насичення ринку продуктами харчування. Теоретичне значення роботи полягає в поглибленні концептуальних засад дослідження можливостей переходу України від пасивної фінансової підтримки

поточного виживання аграріїв до проактивної інвестиційної політики структурної модернізації. Отримані результати мають безпосереднє практичне застосування, адже дослідження Європейського досвіду Франції та Польщі наочно демонструє, що успіх аграрного сектору залежить від чіткої координації державних стимулів, розвитку кооперації, фокусу на переробці сировини та масштабного технологічного оновлення. Імплементация запропонованих заходів дозволить досягти значного соціально-економічного ефекту, що полягає у трансформації механізму забезпечення класичного економічного зростання у фундаментальний фактор національної стійкості. Результати дослідження можуть бути використані як основа для формування практичних підходів до спрямування капіталу у глибоку переробку, енергетичну автономію, логістичну диверсифікацію та страхування воєнних ризиків, що дозволить не лише гарантувати стабільне та доступне забезпечення населення якісним продовольством, а й сформує надійну платформу для повоєнного відновлення національної економіки та її повноправної інтеграції до внутрішнього ринку Європейського Союзу.

Подальші дослідження з теми доцільно здійснювати у контексті розробки стратегії розвитку аграрного сектору для забезпечення продовольчої безпеки за допомогою сценарного моделювання, що дає можливість досліджувати вплив інвестиційної діяльності на стійкість продовольчої системи.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що дослідження проводилося за відсутності будь-яких комерційних або фінансових відносин, які могли б бути витлумачені як потенційний конфлікт інтересів.

Фінансування. Автор заявляє, що публікацію цієї статті профінансовано самостійно.

Етична заява. Усі процедури, виконані в межах цього дослідження, відповідали інституційним та міжнародним етичним стандартам.

Заява щодо генеративного ШІ. Автор заявляє, що генеративний штучний інтелект не використовувався під час підготовки цього рукопису.

Внесок авторів. Робота виконана одноосібно.

Література:

- 1.Бородіна, О. (2023). БАЗОВІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ТА ПРИКЛАДНІ МЕХАНІЗМИ ПЕРЕХОДУ ДО НАЦІОНАЛЬНО УКОРІНЕНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ. *Економічна теорія*, 3, 44-57. <https://doi.org/10.15407/etef2023.03.044>
- 2.Бородіна, О. (2024). ДО ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ПРОДОВОЛЬСТВО В СТАЛІЙ ПРОДОВОЛЬЧІЙ СИСТЕМІ. *Економіка України*, 67(4(749)), 36-56. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.04.036>
- 3.Вітер, В., & Вітер, С. (2024). ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ. *Society and Security*, 1(2), 14-20. [https://doi.org/10.26642/sas-2024-1\(2\)-14-20](https://doi.org/10.26642/sas-2024-1(2)-14-20)
- 4.Гривківська, О., Страшинська, Л., & Томецький, В. (2024). МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. *Розвиток міста*, 2(02), 38-44. <https://doi.org/10.32782/city-development.2024.2-5>
- 5.Коритний, О. (2021). ОСОБЛИВОСТІ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ. *Науковий вісник Полісся*, 2(21), 52-56. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2020-2\(21\)-52-56](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2020-2(21)-52-56)
- 6.Lagodiienko, V., Franchuk, V., Dziurakh, Y., Melnyk, S., Shuprudko, N., & Hobela, V. (2022). FOOD SECURITY OF UKRAINE: ESTIMATION OF FACTORS' IMPACT, POSTWAR TRENDS AND WAYS TO SUPPLY. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(46), 427-437. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3891>
- 7.Лупенко Ю., & Захарчук О. (2018). ІНВЕСТИЦІНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ *Економіка АПК*, 11. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201811009>
- 8.Румик, І. (2019). СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ПРОДОВОЛЬЧОГО ВИРОБНИЦТВА. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 4(56), 64-73. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-56-64-73>
- 9.Саблук, П., & Хомин, І. (2020). РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ: ФІНАНСОВИЙ АСПЕКТ. *Економіка АПК*, 27(8), 45-51. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202008045>
- 10.Чумаченко, О. (2020). ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ. *Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку: тези доповідей II Міжнародної конференції (Київ, 20 листопада 2020 р.)*. Київ: Університет «КРОК». URL: <https://conf.krok.edu.ua/SRE/SRE2020/paper/view/95>
- 11.ФАО (2026). Офіційний сайт Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН. URL: <https://www.fao.org/home/en>
- 12.Стратегія продовольчої безпеки України на період до 2027 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 липня 2024 р. № 684-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2024-%D1%80#n12>
- 13.Ehlers, M-H., Finger, R., El Benni, N., Gocht, A., Sørensen, CAG., Gusset, M., Pfeifer, C., Poppe, K., Regan, Á., Christian Rose, D., Wolfert, S., & Huber, R. (2022). Scenarios for European agricultural policymaking in the era of digitalization. *Agricultural Systems*, 196. <https://doi.org/10.1016/j.agsy.2021.103318>